

สิทธิสตรีกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย Women's Rights and Democratization

พระมหาวุฒิชัย วุฑฒิชัยโย

Phramaha Wutthichai Wutthichayo

พระมหาบุญรอด อมรทนต์โต

Phramaha Bunrot Amaradatto

กฤษณะ เชี่ยวเวช

Krisana Chiewwej

พระครูเกษมอรรธการ

Phrakhrukasemattakorn

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ระยอง

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Rayong Sangha College

E-mail : wutthichai.nil@mcu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) : 4 เมษายน 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 14 มิถุนายน 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 14 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องสิทธิสตรีกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาลิทธิเสรีภาพของสตรีในภาคประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย กับสิทธิของสตรีทางการเมืองภายใต้การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย จากบทความชี้ให้เห็นว่าสิทธิสตรีในภาคประชาชนยังคงถูกจำกัดสิทธิในบางประเทศ เช่น สตรีไม่สามารถเข้ารับการศึกษ ไม่สามารถแสดงความคิดเห็น ไม่สามารถเข้าศาสนบางแห่ง รวมถึงสถานะของสตรีเป็นรองจากบุรุษ ในทางกลับกันบางประเทศสตรีมีสิทธิเท่าเทียมกับบุรุษทั้งในด้านการศึกษา หน้าที่การงานและเสรีภาพในการดำรงชีวิต อันเนื่องมาจากการยอมรับของสังคมในเรื่องความเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตามสิทธิสตรีในการเป็นผู้นำประเทศในการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยพบว่าสตรีบางส่วนสามารถก้าวขึ้นมาดำรงตำแหน่งสำคัญในระดับผู้นำประเทศได้ โดยสตรีบางท่านสามารถดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลายาวนานและบางท่านได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่ง 2-3 สมัย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการเป็นผู้นำและการมีบทบาททางการเมืองของสตรี แต่อย่างไรก็ตามสังเกตได้ว่าสัดส่วนทางการเมืองระหว่างบุรุษกับสตรี พบว่าสตรีดำรงตำแหน่งทางการเมืองน้อยกว่าบุรุษถึง 3 เท่า ทั้งนี้ปัญหาของสิทธิ

สตรีล้วนเกิดจากค่านิยม ความเชื่อมั่นและการยอมรับความสามารถของสตรีในสังคม ทำให้สตรีไม่มีเสรีภาพอย่างเต็มที่ ดังนั้นบทความวิชาการชิ้นนี้ได้เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสิทธิสตรี นั้นควรเริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนทัศนคติทางสังคม ให้มีความสำคัญกับสิทธิสตรีมากขึ้น อีกทั้งควรระบุตำแหน่งที่นั่งของสตรีที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง พร้อมทั้งสนับสนุนให้สตรีก้าวมาเป็นผู้นำประเทศด้วย เพื่อความเท่าเทียมกันทางเพศและความเท่าเทียมในสิทธิมนุษยชน

คำสำคัญ: สิทธิสตรี, ระบอบประชาธิปไตย, บทบาทสตรี

ABSTRACT

This academic research investigates women's rights and democratization, and the purpose of this paper is (a) to study the rights and freedoms of women in the people's sector under democratic governance (b) to study the rights of women in politics under democratic governance. This research points out that in some countries, women's civil rights are still restricted, such as the right to be educated, to express their opinions, to join certain religions, and women are viewed as second-class citizens. In contrast, due to social acceptance of equality, women in some countries have the same rights as men in terms of education, work opportunities, and life freedom. However, in accordance with women's right to lead a country in democratic governance, it is found that some women were elected to serve in important positions at the national leadership level. Furthermore, some women are able to hold office for longer periods of time, and others have been elected to two or three terms, demonstrating women's political and leadership roles. However, we can observe that the political ratio between men and women shows that women hold three times less political office than men. Considering that the problem of women's rights arises entirely from societal values, confidence, and acceptance of women's abilities, depriving them of full freedom. Therefore, this academic research provides recommendations for the promotion of women's rights that should begin with a shift in social attitudes to give greater importance to women's rights and to identify the seat of women who will take up office in politics, as well as encouraging women to run for office in order to achieve human rights and gender equality.

Keywords: Women's Rights, Democracy, Women's Roles

1. บทนำ

มนุษย์มีความแตกต่างทางเพศระหว่างเพศหญิงและเพศชายโดยมีสตรีระบุเป็นตัวกำหนด บทบาททางเพศและความสัมพันธ์ระหว่างเพศมักถูกกำหนดด้วยค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม ว่าด้วยชายเป็นผู้นำ ส่วนหญิงเป็นผู้ตาม (ปรธณวัฒน์ ชูวิเชียร, 2562) โดยในบางสังคมสตรีถูกจำกัดด้วยสิทธิเสรีภาพบางประการ เช่นโอกาสทางการศึกษา โอกาสในการเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง โอกาสในการครอบครองทรัพย์สินและ

ความเท่าเทียมในเรื่องผลตอบแทน สตรีในบางสังคมถูกกดขี่ข่มเหง ประสบกับความรุนแรงในครอบครัว การคุกคามทางเพศและการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงในประเทศไทยแม้สตรีจะมีอิสระเสรี มีโอกาสในการทำงานและโอกาสในการศึกษาเทียบเท่ากับผู้ชายแล้วนั้น แต่สตรีในประเทศไทยบางส่วนยังคงประสบพบเจอกับปัญหาการคุกคามทางเพศ และความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งปัญหาดังกล่าวสามารถหมดไปได้หากสังคมยอมรับความเท่าเทียมกันและผู้หญิงทราบถึงสิทธิและเสรีภาพของตนเอง ย่อมเป็นการเพิ่มสิทธิและพัฒนาความเป็นอยู่ให้กับสตรีเหล่านั้นได้

ประเทศไทยยังคงยึดหลักการปกครองแบบ “ปิตาธิปไตย” ที่เน้นผู้ชายเป็นใหญ่ในการปกครองนั้นหมายถึงระบบการปกครอง การเมือง เศรษฐกิจและสังคมถูกควบคุมโดยผู้ชาย ส่วนผู้หญิงไม่ได้มีหน้าที่และบทบาทดังกล่าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในสถานภาพหรือการทำงานสตรีไม่เท่าเทียมกับผู้ชาย (อารีญา หุตินทะ, 2557) ทั้งนี้จากการรวบรวมข้อมูลสถิติหญิงและชายของการรับราชการหรือตำแหน่งระดับสูงในประเทศไทย กลับพบว่า “ข้าราชการพลเรือนหญิงมีจำนวนมากกว่าสองในสามของข้าราชการพลเรือนชาย แต่ข้าราชการพลเรือนหญิงในระดับสูงมีจำนวนน้อยกว่าชายหลายเท่า ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนอคติทางสังคมต่อผู้หญิงในการรับเลือกให้ดำรงในตำแหน่งระดับสูง รวมถึงการเลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่งที่ทำให้ผู้หญิงได้รับโอกาสน้อยกว่าผู้ชาย”

หากแต่ในปัจจุบันสตรีหรือผู้หญิงแทรกซึมอยู่ในหลายมิติของสังคมการเมืองและเศรษฐกิจมากขึ้น เช่น การที่ผู้หญิงสามารถดำรงตำแหน่งสำคัญได้เทียบเท่ากับผู้ชาย หรือแม้กระทั่งการดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่นในประเทศไทยมีนายกยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกและคนเดียวของประเทศไทย รวมถึงมีสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นผู้หญิงในดำรงตำแหน่งด้วยเช่นกัน หรือแม้แต่การที่สตรีได้เข้ามาทำงานในสังคมโดยได้รับสิทธิในการจ้างงานและผลตอบแทนที่เท่าเทียมกัน

ดังนั้น บทความนี้จึงได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึงสิทธิของสตรี โดยแบ่งเป็นสตรีในภาคประชาชน กับสตรีในบทบาทของผู้นำทางการเมืองภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อวิเคราะห์ถึงหลักการ ใช้ชีวิต การกระจายอำนาจ ความเท่าเทียมกันด้านสิทธิและเสรีภาพของสตรีในด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ในการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่การตระหนัก การร่วมมือและแนวทางแก้ไขเพื่อเปลี่ยนแปลง และให้สิทธิเสรีภาพของสตรีมากยิ่งขึ้น ซึ่งหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย คือหลักของสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค โดยการปกครองดังกล่าวไม่ว่าประชาชนชั้นใด เพศใด ฐานะใดล้วนมีสิทธิและเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกันในทุกเรื่องรวมถึงต้องมีการเคารพความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน โดยหลักการดังกล่าวครอบคลุมถึงแนวทางการปกครองและการดำเนินชีวิตของคนในสังคม

2. สิทธิสตรี

สิทธิสตรีตามบทบัญญัติขององค์การสหประชาชาติได้กล่าวรวมสิทธิของสตรีกับสิทธิมนุษยชนในปี ค.ศ. 1945 ไว้ว่า “เพื่อปกป้องคนรุ่นต่อไปจากภัยพิบัติของสงครามและเพื่อยืนยันความศรัทธาในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในศักดิ์ศรีคุณค่าของมนุษย์และสิทธิอันเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรี” โดยเป้าหมายขององค์การสหประชาชาติมีเพื่อเป็นกลไกในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิของสตรีให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเสรี จึงส่งผลให้ปัจจุบันในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับความความเท่าเทียมทางเพศและเปิดโอกาสให้สตรีมีบทบาทมากขึ้น โดยสตรีได้รับเสรีภาพในการศึกษา การแสดงออกทางความคิด รวมถึงการ

มีบทบาททางการเมือง สตรีเหล่านั้นได้รับความคุ้มครองในความเป็นสตรีและการกระทำต่างๆ ตามประกาศขององค์การสหประชาชาติ หากแต่ในบางประเทศนั้นสตรียังคงถูกกีดกันไม่ได้รับโอกาสเท่าเทียมกับบุรุษ ถูกกีดกันทางการศึกษา ความรุนแรงทางเพศ การแสดงออกและการแสดงความคิดเห็นยังคงถูกจำกัด ทำให้สตรีในประเทศเหล่านั้นประสบกับความทุกข์และความเหลื่อมล้ำทางเพศเรื่อยมา (ภัทรพงษ์ อัมรงค์ปรีชาชัย, อีรวรรณ อีระพงษ์ และ วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร, 2563)

สิทธิสตรียังมีความหมายรวมไปถึงการป้องกันตนเองจากการคุกคามหรือการหลอกล้ำทางเพศ อนึ่ง สตรีและบทบาทสตรีตามแนวคิดของ ฉลาดชาย รมิตานนท์ อ้างอิงจาก โสภิตา วีรกุลเทวัญ (2563) กล่าวว่า ความเปลี่ยนแปลงในการจัดระเบียบสังคม โดยมุ่งหวังให้สตรีหลุดพ้นจากการกีดกันทำให้สตรีทั้งหลายควรรู้และใช้อำนาจของสตรีในการหลุดพ้นจากการกีดกันดังกล่าว

สิทธิหรือการให้สิทธิแก่สตรีทั่วโลกยังรวมไปถึงสิทธิมนุษยชน ได้กล่าวรวมถึงมนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในแง่ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม นั้นหมายความว่าสิทธิที่บุรุษได้รับสตรีก็ควรจะได้รับสิทธิดังกล่าวด้วยเช่นกันไม่ว่าจะเป็นบุรุษหรือสตรีในประเทศใดก็ตาม อย่างไรก็ตามสิทธิมนุษยชนของสตรียังรวมไปถึงสิทธิในความเป็นมนุษย์ เสรีภาพของการดำรงชีวิต สิทธิในการมีครอบครัวแต่งงานและเจริญพันธุ์ การได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย การมีส่วนร่วมของชนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น โดยสิทธิเหล่านี้ประกอบไปด้วยความชอบธรรมในร่างกายของตนและการตัดสินใจในเรื่องของตนเอง มีสิทธิในการออกเสียง สิทธิในการดำรงตำแหน่งสาธารณะ สิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิในค่าจ้างที่ยุติธรรม สิทธิในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ สิทธิในการศึกษา สิทธิในการเข้ารับราชการและสิทธิอื่นที่สตรีพึงมี (Lookwood B, 2006) อย่างไรก็ตามผู้หญิงที่อยู่ในประเทศที่มีสังคม เชื้อชาติ วัฒนธรรมหรือสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันย่อมส่งผลต่อบทบาทและสิทธิของสตรีมีความแตกต่างกันด้วย (จิตรา แสงวัฒนาฤกษ์, 2563; วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2556; วัลภา นีละไพจิตร)

แนวคิดสตรีนิยมจากงานวิจัยของ (ปรณวัฒน์ ชูวิเชียร, 2562) ได้กล่าวไว้ว่าตามประวัติศาสตร์สตรีถูกวิพากษ์วิจารณ์ทางเพศที่สามารถก่อให้เกิดความเกลียดชังและการข่มขู่รังแก อีกทั้งผู้หญิงกลับถูกมองว่าเป็นกลุ่มทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับความคิดทั่วไปของผู้ชายว่าผู้หญิงเป็นเพศที่บกพร่อง อ่อนแอ และยังไม่มีความสำคัญที่คู่ควรกับการยอมรับในสังคม ดังนั้น จึงเกิดแนวคิดสตรีนิยมเพื่อเรียกร้องสิทธิสตรีและส่งเสริมให้ผู้หญิงมีโอกาสมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกับผู้ชาย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงสังคมให้เกิดสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค (วาณี ฐาปนวงศ์ตานติ, 2539) ได้กล่าวถึงแนวคิดสตรีนิยมว่า เป็นแนวคิดที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคม ให้สตรีมีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคเท่าเทียมกับผู้ชาย อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจและการปฏิบัติตนของเพศชายให้เห็นถึงความสำคัญและความเท่าเทียมกันของเพศหญิง ตลอดจนให้ผู้หญิงเข้าใจในสิทธิที่ตนเองพึงมีและความเสมอภาคในทุกด้านของสังคม อีกทั้งยังต้องตระหนักถึงความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีข้อจำกัดระหว่างเพศ

3. สิทธิสตรีในฐานะประชาชนภายใต้การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย

สตรีในฐานะประชาชนภายใต้การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย จะได้รับสิทธิในอำนาจหรือผลประโยชน์ของบุคคลที่มีกฎหมายให้ความคุ้มครอง โดยบุคคลอื่นจะต้องให้ความเคารพและจะละเมิดล่วงเกิน

หรือกระทำการใดๆ อันก่อให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อสิทธิของบุคคลไม่ได้ เสรีภาพ หมายถึง ความมีอิสระในการกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลเหล่านั้น ซึ่งการกระทำนั้นจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายบ้านเมืองและทำยที่สุดหน้าที่ หมายถึง ภาระหรือความรับผิดชอบที่บุคคลจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับของสังคม อย่างไรก็ตามสิทธิของสตรีในฐานะประชาชน(พลเมือง)ที่ดีในสังคมประชาธิปไตย ย่อมมีสิทธิมากมายเช่น การที่สตรีสามารถใช้สิทธิในการเลือกตั้ง การเรียนรู้ความเป็นประชาธิปไตยในการเคารพสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของผู้อื่น สิทธิทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ สิทธิแห่งการเท่าเทียมกันทางเพศ รวมถึงสิทธิในการดำรงตำแหน่งราชการและตำแหน่งที่สำคัญทางการเมือง สิทธิทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิของสตรีในฐานะประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะหรือบนโลกออนไลน์ การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง การเดินขบวนเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย หรือการขับไล่รัฐบาล เป็นต้น สตรีในโลกของประชาธิปไตยย่อมได้รับสิทธิดังกล่าวในการทำกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกับผู้ชาย

อย่างไรก็ตาม บทบาทและสิทธิสตรีในแต่ละทวีปทั่วโลกแม้จะอยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเหมือนกัน ที่มีความแตกต่างทั้งวัฒนธรรมทางการเมือง เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ย่อมส่งผลให้เกิดยอมรับหรือโอกาสของสตรีมีความแตกต่างกัน จากตารางที่ 1 ได้สรุปถึงความแตกต่างระหว่างสตรีในสังคมระหว่างประเทศที่สตรีมีสิทธิเสรีภาพกับประเทศที่สตรียังไม่ได้รับสิทธิเสรีภาพเท่าที่ควร จากตารางกล่าวสรุปได้ว่า สิทธิของสตรีในประเทศต่างๆ ทั่วโลกมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก สิทธิบางอย่างของสตรีถูกจำกัดในบางประเทศ โดยถูกจำกัดในการแสดงออกและการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการกีดกันทางการศึกษาหรือโอกาสในการทำงานตำแหน่งต่างๆ ในขณะที่สตรีในอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ต่างได้รับสิทธิและเสรีภาพของสตรีความเท่าเทียมกับผู้ชาย สตรีมีโอกาสในการลงสมัครเลือกตั้ง มีชีวิตอย่างอิสระเสรีในการแสดงความคิดเห็นการกระทำและการแสดงออก รวมถึงสตรีเหล่านั้นสามารถดำรงตำแหน่งสำคัญในการบริหารงานของประเทศ อีกทั้งผู้หญิงยังได้รับการยอมรับจากสังคม โดยสาเหตุที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน อันเนื่องมาจากบริบททางสังคม ค่านิยม วัฒนธรรมและความเชื่อที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ

ตารางที่ 1: ตารางเปรียบเทียบ บทบาทและสิทธิสตรีในประเทศที่สตรียังไม่มีที่ยอมรับและบทบาทและสิทธิสตรีในประเทศที่ยอมรับสิทธิสตรี ที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

บทบาทและสิทธิสตรีในประเทศที่สตรียังไม่มีที่ยอมรับ เช่น เกาหลีใต้ อินเดีย ศรีลังกา อัฟกานิสถาน ปากีสถาน ซาอุดีอาระเบีย สตรีมุสลิมหรือประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม ประเทศในกลุ่มอาหรับ เป็นต้น	บทบาทและสิทธิสตรีในประเทศที่ยอมรับสิทธิสตรี ได้แก่ ประเทศในโซนยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์
<ul style="list-style-type: none"> • สตรีไม่ได้รับความไม่เท่าเทียมในด้านการศึกษา สตรีหลายคนไม่มีโอกาสได้รับ 	<ul style="list-style-type: none"> • สตรีได้รับการจ้างงานเท่าเทียมกับบุรุษ ยกเว้นบางตำแหน่งที่ต้องใช้ผู้ชายในการทำงานเท่านั้น

<p>การศึกษา หรือไม่มีโอกาสได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> ● มีการกีดกันทางเพศในการดำรงตำแหน่งหน้าที่การงาน เช่น สตรีไม่สามารถเป็นหมอหรือเข้ารับราชการได้ ● สตรีไม่สามารถเข้าร่วมเล่นกีฬาบางประเภทเช่น ฟุตบอล ● สตรีไม่มีสิทธิในการเลือกคู่ครอง อีกทั้งยังประสบปัญหา ความรุนแรงในครอบครัว และการคุกคามทางเพศ ● สตรีไม่ได้รับสิทธิในการแสดงความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่นการเลือกตั้ง หรือการเข้าดำรงตำแหน่งที่สำคัญทางการเมือง ● สตรีถูกจำกัดสิทธิในการเข้าสถานที่หรือสถานบางแห่ง ● ในบางประเทศหรือสตรีมุสลิมมีข้อจำกัดทางด้านการแต่งกายหรือการพูดคุยกับบุรุษ ● สตรีมีข้อจำกัดทางศาสนา ความเชื่อและวัฒนธรรมบางประการทำให้สตรีขาดเสรีภาพและความเท่าเทียมกันในเรื่องดังกล่าว ● สตรีถูกจำกัดเสรีภาพ เช่น การไม่สามารถออกนอกบ้านตอนกลางคืนหรือต้องขออนุญาตก่อนเดินทาง 	<ul style="list-style-type: none"> ● สตรีได้รับความเท่าเทียมกันทางการศึกษา และสามารถจบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ ● สิทธิมีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกตั้ง รวมถึงดำรงตำแหน่งทางการเมือง ● สตรีมีสิทธิในทรัพย์สินและสินทรัพย์ของตนเอง ● สตรีมีสิทธิในการเลือกทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ ● สตรีมีอิสระเสรีในการเดินทางหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ● มีแนวคิดและความเชื่อที่ว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความเท่าเทียมกัน
---	--

ที่มา : วิเคราะห์โดยผู้เขียนบทความ

อนึ่งความแตกต่างของสตรีที่อยู่ภายใต้การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยกับการปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์ย่อมมีความแตกต่างกันด้วยลักษณะของการปกครอง โดยความแตกต่างหลักที่เห็นได้ชัดคือการใช้สิทธิของสตรีในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ซึ่งสตรีภายใต้การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยย่อมได้สิทธิดังกล่าวและถือว่าเป็นหน้าที่ที่สตรีและพลเมืองของประเทศต้องปฏิบัติ รวมถึงการมีสิทธิเสรีภาพในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ สิทธิในการแสดงออกและการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี รวมถึงสิทธิในการครอบครองทรัพย์สินส่วนบุคคล ในทางกลับกันสตรีรวมถึงพลเมืองที่อยู่ภายใต้

การปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ถูกปิดกั้นไม่ให้มีการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง ไม่มีสิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน รวมถึงไม่มีสิทธิและบทบาททางการเมือง เนื่องจากทรัพย์สินและสิทธิทุกอย่างขึ้นตรงกับผู้ที่กุมอำนาจในการปกครอง

4. ผู้นำสตรีกับการเมืองภายใต้การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย

แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีของ กฤตยา อาชวนิจกุล (2551: 27-28) อ่างอิง ชูวิเชียร, (2562: 98) ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการและการมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นทางการ ในส่วนของการมีส่วนร่วมแบบเป็นทางการ สามารถแบ่งการมีส่วนร่วมของผู้หญิงออกเป็นอีก 3 กลุ่มย่อย ได้แก่ 1) กลุ่มอิสระเป็นกลุ่มที่มีความสนใจทางการเมืองและมีความต้องการในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง 2) กลุ่มที่มีสายสัมพันธ์อันดีกับนักการเมืองและเป็นผู้ที่ได้รับการได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มคนต่าง เพื่อเป็นการโอกาสในการเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองของเหล่าสตรี 3) กลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นเพียง “ตัวแทน” หรือ “Nominee” บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถทำหน้าที่ในทางการเมืองได้ จึงต้องมีตัวแทนเพื่อทำหน้าที่หรือเพื่อรักษาพื้นที่ทางการเมืองแทนตน โดยบทบาทสตรีทางการเมืองควรประกอบไปด้วย 6 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) ด้านทุนมนุษย์ 2) ด้านวิสัยทัศน์และลักษณะการทำงาน 3) ด้านภาพลักษณ์และการดำรงตน 4) ด้านประสบการณ์และผลงาน 5) การยอมรับจากชุมชนและสังคม และ 6) ด้านการมีเครือข่ายทางการเมือง โดยปัจจัยที่สนับสนุนให้สตรีเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านการเมือง 2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล บุคลิกภาพส่วนตัวที่มีลักษณะของการเป็นผู้นำและความต้องการทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ 3) ปัจจัยด้านสังคม 4) ปัจจัยด้านการศึกษา 5) ปัจจัยด้านกฎหมายและกฎระเบียบ 6) แรงจูงใจจากฐานะทางเศรษฐกิจ 7) แรงจูงใจจากการมีผลงาน 8) แรงจูงใจที่เกิดจากกลุ่มนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (ขวัญตา เบ็ญจะจันทร์, 2558; อัจฉราพรรณ สิวโรสง, 2562, อ่างอิงใน วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ์, 2564)

ผู้นำสตรีกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมประชาธิปไตย โดยจิตรา แสงวัฒนาฤกษ์ (2563) ได้กล่าวถึงสตรีและภาวะผู้นำ (Woman and Leadership) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องความสามารถในการทำงานหรือการบริหารงานต่างๆ การมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นอีกทั้งยังต้องมีอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการ วางแผน ผลักดันและชักจูงผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม ตลอดจนเป็นผู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้อื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเองและสังคมภายใต้การยอมรับและการสนับสนุนจากสังคม ทั้งนี้ผู้นำที่เป็นสตรีควรมีคุณสมบัติดังนี้ คือ เป็นผู้ยึดมั่นในหลักการความรู้และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เป็นนักปฏิบัติ รวมถึงมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้เกิดการประสานงานที่ราบรื่นและสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่างๆให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้ตามแนวคิดของ ชยาภรณ์ จตุรพรประสิทธิ์ และคณะ (2560) อ่างอิงใน วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ์ (2564) กล่าวถึงภาวะผู้นำของสตรีทางการเมืองควรมี 9 ประการ ประกอบด้วย 1. มีความจริงใจและเป็นผู้ที่มีจิตใจดี 2. เคารพในคุณค่าของผู้อื่นทั้งในความคิดและการกระทำ 3. เป็นผู้ฟังที่ดีในการใช้วาจาที่สุภาพในการแสดงความคิดเห็น 4. ไม่ยึดติดกับอำนาจของตนเอง 5. มีความตั้งใจในการทำงานมีความเพียรพยายามเพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วง

6. มีความยุติธรรม 7. มีความเอาใจใส่ต่อตนเองและผู้อื่น 8. เป็นผู้ที่มีความกล้าในการตัดสินใจ และ 9. มีความรับผิดชอบ ซึ่งทั้งหมดคือคุณสมบัติของผู้นำสตรีที่ดี

ประเทศไทยได้มีการเปิดโอกาสยอมรับในสิทธิและบทบาทของสตรีมากขึ้น โดยได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับ พุทธศักราช 2550 ในมาตราที่ 30 ระบุว่า “บุคคลย่อมเสมอในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน บุรุษและสตรีมีสิทธิเท่าเทียมกัน” อีกทั้งรัฐธรรมนูญฉบับ พุทธศักราช 2560 ก็บัญญัติในเรื่องการยอมรับสิทธิปัญญาความสามารถหรือศักยภาพของสตรีรวมถึงสิทธิสตรีไว้ในสังคม

อนึ่งนั้นภายใต้การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 การปกครองและสภาพทางสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปโดยสิทธิของสตรีเริ่มมีความเท่าเทียมกับกับบุรุษ โดยในปี พ.ศ. 2492 สตรีคนแรกของไทยคือ คุณอรพิน ไชยกาล จากจังหวัดอุบลราชธานี ได้รับเลือกเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สังกัดพรรคประชาชน ต่อมาในปี พ.ศ. 2519 ท่านผู้หญิงเลอศักดิ์ สมบัติศิริ ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม โดยเป็นสตรีไทยในรุ่นบุกเบิกที่ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี นับตั้งแต่นั้นมาสตรีไทยเริ่มเข้ามามีบทบาททางการเมืองและดำรงตำแหน่งที่สำคัญมากขึ้นเรื่อย (ซูวิเชียร 2562) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2554 นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรีไทยหญิงคนแรกของประเทศไทยและเป็นนายกที่อายุน้อยที่สุดในหน้าประวัติศาสตร์ทางการเมืองของประเทศไทย จากจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงการปกครองทำให้เห็นว่าสตรีเข้ามามีส่วนรวมทางการเมืองมากขึ้นเรื่อยๆ โดยสถิติพบว่า สตรีเข้ามาดำรงสำคัญทางการเมืองโดยได้รับการอยู่ที่ประมาณ ร้อยละ 10 แต่สัดส่วนสตรีที่เข้ามาบริหารประเทศมีน้อยกว่าจำนวนบุรุษและยังไม่ถึงเป้าหมายที่นานาชาติกำหนดคือ สตรีมีโอกาสเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 (สำนักงานกิจกรรมสตรีและสถาบัน ครอบคลุมกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์, 2556) อ้างอิงจาก (ปรธณวัฒน์ ซูวิเชียร, 2562) จากสถิติย้อนหลังพบว่า ผู้หญิงได้รับการเลือกตั้งเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ แต่ต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2548 จากร้อยละ 3.3 เป็นร้อยละ 10 หากเปรียบเทียบกับสตรีนานาชาติในบทบาทของผู้นำกับพบว่า โดยรวมทั่วโลกสตรีสามารถเข้าถึงการเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากถึงร้อยละ 15 ในขณะที่ประเทศไทยมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 10.5 และสัดส่วนของสตรีไทยที่สามารถเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้อยู่ในลำดับที่ 113 จาก 185 ประเทศทั่วโลก รวมถึงสัดส่วนของรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรีที่เป็นเพศหญิงกลับพบว่า มีอัตราส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีที่เป็นเพศชาย โดยจากสถิติพบว่า รัฐมนตรีหญิงมีเพียงหนึ่งคนและในแต่ละคณะไม่เคยมีรัฐมนตรีหญิงเกิน 3 คน” เป็นที่น่าสังเกตได้อย่างหนึ่งว่ารัฐมนตรีหญิงมักได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมหรือการบริหารงานที่คณะรัฐมนตรีคิดว่าผู้หญิงสามารถบริหารได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสังคมบางส่วนยังปิดกั้นขอบเขตการทำงานของสตรี รวมถึงจากการสำรวจ ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติในประเทศไทยพบว่า หากผู้หญิงและผู้ชายมีคุณสมบัติเท่ากัน ต้องการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประชาชนจะเลือกใครเป็นการดำรงตำแหน่งสำคัญดังกล่าว โดยผลการวิจัยออกมาว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังคงเลือกผู้ชาย อันเนื่องมาจากความเชื่อมั่นในการทำงาน การตัดสินใจและการแก้ปัญหาของผู้ชาย และยังมีเชื่อว่าความสามารถของเพศหญิงและคุณสมบัติที่ดีดังกล่าวยังไม่เทียบเท่ากับเพศชาติในการบริหารงาน (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2549)

เป็นข้อสังเกตได้ว่าแม้สตรีไทยจะเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้นแต่ยังมีสัดส่วนที่น้อยอยู่ จึงสะท้อนให้เห็นว่าประเพณีปฏิบัติและค่านิยมทางสังคมที่กำหนดให้ผู้หญิงรับผิดชอบหน้าที่ในบ้าน ส่วนหัวหน้าครอบครัว คือ ผู้ชายยังคงมีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงผลกระทบทางวัฒนธรรมบางประการที่สะท้อนว่าผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ ไม่สามารถตัดสินใจในเรื่องสำคัญได้ แต่อย่างไรก็ตามทุกวันนี้สตรีได้รับการศึกษามากขึ้น ส่งผลให้มีคุณสมบัติที่สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีมากขึ้นด้วย เลยไม่ใช่เรื่องยากที่สตรีจะเริ่มเข้ามามีบทบาททางการเมืองหรือในสภา ด้วยเหตุนี้ จึงได้ทำการเปรียบเทียบสัดส่วนผู้นำสตรีในแต่ละทวีปทั่วโลกที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 : ตารางสรุปเปรียบเทียบจำนวนผู้นำสตรีในแต่ละทวีปทั่วโลก

ทวีป	ประธานาธิบดี	ประเทศ	นายกรัฐมนตรี	ประเทศ
เอเชียและโอเชียเนีย	5	ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย คีร์กีซสถาน ใต้หวัน	7	นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย ไทย มองโกเลีย
ยุโรป	17	ฟินแลนด์ ลัตเวีย สวีเดน แลนด์ลิทัวเนีย. คอซอวอ มอลตา โครเอเชีย	42	สหราชอาณาจักร โปรตุเกส นอร์เวย์ ยูโกสลาเวีย ลิทัวเนีย ฝรั่งเศส โปร แลนด์ หมู่เกาะแฟโร ตุรกี กรีซ กรีนแลนด์ โครเอเชีย เดนมาร์ก นอร์ เทิร์นไซปรัส นอร์เวย์ บัลแกเรีย โปแลนด์ ฟินแลนด์ มอลโดวา มาซิโดเนียเหนือ ยูเครน เยอรมนี โรมาเนีย ลัตเวีย ลิทัวเนีย สโลวาเกีย สหราชอาณาจักร ออสเตรีย อาร์บูบา ไอซ์แลนด์ ทรานส์นีเตรีย เซอร์เบีย ซินต์มาร์เติน
อเมริกาเหนือ อเมริกากลาง	2	คอสตาริกา สาธารณรัฐหมู่ เกาะมาร์แชลล์	5	แคนาดา เฮติ บาฮามาส
อเมริกาใต้	8	ปานามา กายอานา ซิลี อาร์เจนตินา บราซิล	9	ดอมินีกา เปรู บาร์เบโดส จาไมกา ตรินิแดดและโตเบโก กายอานา
ประเทศใน กลุ่มมหาสมุทร อินเดีย	4	ศรีลังกา มอริเชียส เนปาล อินเดีย	10	ศรีลังกา อินเดีย อิสราเอล ปากีสถาน บังกลาเทศ
แอฟริกา	2	ไลบีเรีย มาลาวี	13	สาธารณรัฐแอฟริกากลาง ทรานส์ไก บรุนดี รวันดา มาดากัสการ์ โมซัมบิก มาลี กินี-บิสเซา เซเนกัล เซาตูแมอป ริงชีป นามิเบีย

ที่มา : สรุปและรวบรวมโดยผู้เขียนบทความ

ตารางที่ 2 ตารางสรุปเปรียบเทียบสิทธิสตรีในการเป็นผู้นำการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย รวมถึงบทบาทผู้นำของการเป็นประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีทั่วโลก พบว่า ในทวีปยุโรปมีสัดส่วนของสตรีดำรงตำแหน่งผู้นำทางการเมืองในตำแหน่งประธานาธิบดี จำนวน 17 คนและตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจำนวน 42 มากกว่าทวีปอื่นๆทั่วโลก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทวีปยุโรปได้ให้ความเท่าเทียมกันระหว่างสิทธิของสตรีและบุรุษต่อการดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศ อย่างไรก็ตามสตรีที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีในทวีปอเมริกาใต้และกลุ่มโซนประเทศแถบอินเดียนพบว่ามีบทบาทในการเป็นผู้นำรองมาจากยุโรป ตามด้วยกลุ่มประเทศในเอเชียและโอเชียเนีย และสุดท้ายในกลุ่มทวีปอเมริกาเหนือและแอฟริกา กลับพบว่าสตรีมีจำนวนเพียง 2 คนในประวัติศาสตร์ที่ได้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี อย่างไรก็ตามสตรีในแอฟริกา อเมริกาใต้ ประเทศในกลุ่มมหาสมุทรอินเดีย มีสตรีได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นสัดส่วนที่มาก หากแต่ยุโรปยังคงเป็นทวีปที่มีสัดส่วนของสตรีเป็นนายกรัฐมนตรีเป็นจำนวนมากที่สุด จากการพิจารณาข้อมูลสถิติพบว่าสตรีบางรายมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการบริหารประเทศและปกครองประเทศนั้นๆ ทำให้มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่ยาวนานถึง 16 ปี ได้แก่ แองเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรี ของประเทศเยอรมนี ตามด้วย ยูจีเนีย ชาร์ลส์ นายกรัฐมนตรีของประเทศดอมินีกาและบางรายได้รับการเลือกตั้งถึง 2 สมัย ในทางกลับกันประเทศรวมถึงในบางประเทศ เช่น ประเทศฟินแลนด์ ซานนา มาริน ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอายุน้อยที่สุดในประวัติศาสตร์ด้วยอายุเพียง 34 ปี อนึ่งนั้นมียุทธศาสตร์ที่ว่าประเทศเสรีที่ยอมรับความเสมอภาคของสิทธิสตรีอย่างสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นกลับพบว่า ยังไม่เคยมีผู้นำประเทศเป็นสตรีแม้แต่คนเดียว (วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ์, 2564) อย่างไรก็ตามการที่สตรีจะก้าวเข้ามาเป็นผู้นำการปกครองได้ย่อมต้องมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำอันประกอบด้วย ความรับผิดชอบ ความเสียสละ พฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรม วิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถวิเคราะห์และตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว รวมถึงการวางแผนนโยบาย การบริหารงานและการจัดสรรในเรื่องต่างๆ (ธนวัฒน์ จงมีสุข, 2556)

5. ปัญหาของสิทธิสตรีภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

จากงานวิจัยของ (ปรณวัฒน์ ชูวิเชียร, 2562) (วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ์, 2564) ได้วิเคราะห์ว่าสตรียังคงประสบปัญหาในเรื่องสิทธิสตรีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยดังนี้

1. วัฒนธรรมทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับนักการเมืองเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยยังคงยึดมั่นระบบชายเป็นใหญ่ ระบบอำนาจนิยม ระบบอาวุโส และระบบอุปถัมภ์ ก่อให้เกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย จนเกิดการไม่เท่าเทียมในการจัดสรรตำแหน่งหรือเอื้อในประโยชน์ต่างๆ รวมถึงการใช้เส้นสายในการเมืองจนกลายเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมทางการเมือง

2. ข้อจำกัดและกฎระเบียบของสตรีในการทำกิจกรรมทางการเมือง โดยมีการระบุจำนวนสตรีที่สามารถเข้าร่วมดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทำให้จำนวนตำแหน่งทางการเมืองของสตรีมีอยู่อย่างจำกัด

3. ข้อจำกัดของสตรีในเรื่องส่วนตัวและความเท่าเทียม เช่น ถูกโจมตีใส่ร้ายเรื่องชู้สาว ความมั่นคงในการทำงานทางการเมือง เนื่องจากผู้หญิงจะคำนึงถึงความสุขของครอบครัวเป็นหลัก

4. สตรีขาดการส่งเสริมศักยภาพที่จะเป็นตัวแทนหรือการบริหารงานได้เท่าเทียมกับผู้ชาย เนื่องจากขาดโอกาสในการยอมรับ

5. สังคมเพิ่งริเริ่มในการยอมรับสตรีเข้าสู่วงการการเมือง ทำให้ในบางครั้งยังขาดสตรีที่อาวุโสในการครอบคลุมอำนาจและความเป็นผู้นำของนักการเมือง

6. สังคมยังคงปิดกั้นขอบเขตการทำงานของสตรี โดยให้สตรีทำงานหรือบริหารงานในส่วนที่คิดว่าสตรีสามารถพึงกระทำได้ ยังไม่เปิดรับให้สตรีลองบริหารหรือรองรับบทบาทใหม่ในการทำงาน

7. ทักษะคติทางสังคมที่ผู้หญิงไม่คู่ควรกับการเมือง ความไม่เชื่อมั่นในการทำงานของสตรี การดูถูกหรือการต่อต้านระหว่างผู้หญิงด้วยกันเอง เมื่อเห็นสตรีเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง

8. การที่สตรีไม่ได้รับการสนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเหตุให้สตรีเหล่านั้นขาดความมั่นใจในการพัฒนาและเสียกำลังใจการต่อสู้ทางการเมืองเพื่อพัฒนาประเทศและสังคม

9. บทบาทของสตรีเช่นบทบาทของความเป็นแม่ บทบาทของภรรยาและบทบาทสตรีในเรื่องอื่น ทำให้ถูกจำกัดด้วยเรื่องเวลา รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพและรากฐานทางการเมืองของตนเอง

10. ปัญหาจากการเริ่มต้น ใบบอกทางและทุนทรัพย์ทางการเมืองของสตรี ซึ่งในจุดนี้มีความแตกต่างกับผู้ชายอันเนื่องจากการได้รับการสนับสนุนทางเพศ มีเงินทุนเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรมของสังคมและชุมชนอย่างเต็มที่

11. แรงบันดาลใจ สตรีที่เป็นที่จะก้าวเข้ามาเป็นผู้นำหรือสตรีในโลกประชาธิปไตยบางส่วนยังขาดแรงบันดาลใจ ไม่มีความกระตือรือร้น ไม่มีความมุ่งมั่นหรือพยายามอย่างแรงกล้าในเรื่องสิทธิความเท่าเทียม หรือการก้าวขึ้นมาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศหรือเสริมสร้างความเป็นผู้นำ (สมศักดิ์ อัครศิริศิลป์, 2561) อังไฉ (ศรีเจริญวงศ์ 2564)

12. ปัญหาด้านสรีระของร่างกายผู้หญิงและลักษณะทางธรรมชาติของสตรี อันได้แก่ความนุ่มนวลอ่อนโยนมากเกินไป ขาดพลังอำนาจ ไม่เด็ดขาดรวมถึงบทบาทหน้าที่ของสตรีในการดูแลครอบครัว ค่านิยมวัฒนธรรม และสังคม (อัจฉราพรรณ สิวไธสง, 2562)

13. ปัญหาในการเรียกร้องหรือรวมกลุ่มในสิทธิเสรีภาพของสตรีเอง ความไม่กล้าในการแสดงออกหรือแสดงจุดยืน ทำให้สังคมมองข้ามปัญหาและสิทธิของสตรี

6. แนวทางการยกระดับสิทธิสตรีกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

จากปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ วัฒนธรรมทางการเมือง การกีดกันการเข้ารับตำแหน่งของสตรีพบว่าในอนาคตประเทศไทยและทั่วโลกมีแนวโน้มที่จะให้สตรีเข้ามาเป็นตัวแทนและมีอำนาจเท่าเทียมกับบุรุษในทุกๆระดับและทุกชีวิตของสังคม การที่สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับที่ต่ำล้วนแต่สะท้อนให้เห็นถึงการปฏิเสธสิทธิของสตรีและยังความเท่าเทียมทางเพศ ทั้งนี้แนวทางหรือการปรับเปลี่ยนบางอย่างสามารถกระทำได้ที่ทันทีและเห็นผลได้รวดเร็ว แต่แนวทางบางอย่างต้องอาศัยเวลานานนับปี หรือมากกว่า 10 ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและบทบาททางสังคมเพื่อเสริมสร้างให้เกิดความเท่าเทียมกันทางเพศ โดยแนวทางที่สำคัญที่ผู้เขียนบทความได้วิเคราะห์ออกมาดังนี้

1. ยึดหลักประชาธิปไตยในด้านความเท่าเทียม โดยวัดจากความรู้ความสามารถเป็นหลักสำคัญ ในการคัดเลือกสตรีให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
2. สนับสนุนการทำงานของสตรีในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในมุมมองทางด้านความเท่าเทียมระหว่างชายหญิง และสนับสนุนการทำงานของนักการเมืองที่เป็นสตรีในการขึ้นอภิปรายในรัฐสภา โดยใช้ความรู้และความสามารถของสตรีเป็นหลักสำคัญ
3. ให้สตรีได้เข้ามามีบทบาทในการร่างนโยบายและตัดสินใจเรื่องสำคัญของประเทศ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับประชาชนที่เป็นสตรีและให้สตรีได้เริ่มเข้ามามีบทบาททางสังคมมากขึ้นกว่าเดิม รวมถึงเป็นการส่งเสริมความเป็นผู้นำให้กับสตรีเหล่านั้น
4. สร้างสมาคม กลุ่มรณรงค์เคลื่อนไหว และเครือข่ายสตรีในการป้องกันและคุ้มครองความรุนแรงและสิทธิของสตรี รวมถึงการรวมกลุ่มสมาคมของสตรีในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ในการหารือกันเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน และฝ่าฝืนอุปสรรคในการทำงานต่างๆ ทั้งนี้ยังรวมถึงการสนับสนุนตัวแทนผู้หญิงฝึกฝนหรือเพิ่มหลักสูตรวิชาเพื่อเตรียมความพร้อมให้สตรีเข้ามาเป็นผู้นำและผู้ที่ทำการบริหารประเทศ
5. ขจัดปัญหาที่เกิดจากทัศนคติทางสังคมว่าผู้หญิงต้องทำหน้าที่อยู่ดูแลบ้านหรือทำงานบ้าน โดยสนับสนุนให้ผู้หญิงสามารถเลือกทำงานได้อย่างอิสระเสรี
6. สร้างการพัฒนาเชิงบวก สร้างเวทีนโยบายทางการเมือง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ถกถามผู้นำทางการเมือง และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสตรี
7. จัดการเสวนาเป็นประจำทุกปี และเปิดเวทีในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ให้นักการเมืองทั้งหญิงรวมถึงสตรีในสังคมนั้นๆ ได้มีแรงบันดาลใจในการก้าวเข้าสู่การเมือง รวมถึงสนับสนุนสตรีและปรับปรุงสภาพของสตรี เพิ่มพูนความรู้ด้านประชาธิปไตยให้กับสตรีเหล่านั้นด้วย
8. เร่งความเท่าเทียมกันทางเพศ โดยการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสตรี เพื่อให้สตรีเข้ามามีบทบาททางสังคมมากขึ้นพร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินการเป็นระยะ ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญที่ส่งเสริมให้ชายและหญิงมีสิทธิและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยภาครัฐควรเร่งให้เกิดการแก้ไขและปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ และตั้งเป้าหมายในการวางแผนพัฒนาสตรี
9. กระตุ้นในส่วนของราชการและเอกชนในการเสริมสร้างมิติแห่งการเท่าเทียมกันทางเพศ โดยการจัดความร่วมมือและผลักดันผ่านสื่อ
10. สร้างความแข็งแกร่งในการเสริมสร้างบทบาทของหญิงและชายเพื่อให้เกิดความเสมอภาค รวมถึงการกระตุ้นให้สตรีมีความสนใจทางการเมืองเพื่อให้นักการเมืองสตรีเข้ามามีบทบาทมากขึ้น และยังสะท้อนให้เห็นว่าการเมืองไม่ได้อยู่ในกำมือของผู้ชายแต่ฝ่ายเดียว
11. ให้สะท้อนกับสังคมว่าหากขาดนักการเมืองที่เป็นผู้หญิงที่เป็นสตรี จะก่อให้เกิดผลกระทบทางการเมืองกับสังคมไทย นั่นหมายถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องผู้หญิงในสังคมหลายๆ ประเด็นจะถูกเพิกเฉยและละเลยไป
12. สรรหาผู้หญิงให้เข้ามาสมัครเป็นนักการเมืองมากขึ้น โดยให้จำนวนผู้สมัครผู้หญิงเท่ากับจำนวนผู้สมัครผู้ชายและผู้หญิงต้องมีโอกาสเท่าเทียมกับผู้ชายในการดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น โดยให้สังคมได้รับรู้ถึงสิ่งที่

สังคมพึงได้หากได้นักการเมืองที่เป็นสตรีเข้ามาทำงาน อีกทั้งพรรคการเมืองแต่ละพรรคต้องมีนโยบายเปิดกว้างในเรื่องความเท่าเทียมกันทางเพศ

13. หลังได้รับการเลือกตั้งสตรีควรรวมกลุ่มกัน เพื่อสร้างเครือข่ายต่างในการเพิ่มความมั่นใจว่าสตรีสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำงานสาธารณะได้

14. ขจัดภาพลักษณ์และมุมมองที่ไม่ดีต่อสตรี โดยสื่อต้องทำการเสนอแบบตรงไปตรงมา ยุติธรรม พร้อมทั้งสนับสนุนพลังของสตรีในการทำงาน

15. โรงเรียนและครูในการปลูกฝังในเรื่องความเท่าเทียมและการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค รวมถึงการปลูกฝังสตรีให้มีความกล้าแสดงออก มีความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม

16. เพิ่มการยอมรับสิทธิของสตรีในการบริหารงานส่วนอื่นๆ ของประเทศ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยข้าราชการ

17. ให้สังคมยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สตรีจะเข้ามามีโอกาสมากขึ้น เป็นการเปิดโอกาสและเพิ่มบทบาทของสตรี โดยการระบุดูเคาะตาด้านนักการเมืองหญิงลงไปใน การเลือกตั้งเพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันในสภาระหว่างนักการเมืองชายและหญิง รวมถึงการกำหนดที่นั่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาสำหรับสตรี เพื่อให้สัดส่วนของสตรีสามารถมีอำนาจได้เท่าเทียมกับผู้ชายในสภา

แนวทางดังกล่าวสามารถส่งเสริมให้นักการเมืองหญิงสามารถเข้ามามีบทบาทและใกล้ชิดกับชุมชนมากขึ้น ในด้านการสร้างเครือข่ายและการเข้าถึงชุมชนได้ดีกว่าเพศชาย รวมถึงความสามารถในการประสานงาน ความโอ้อ้อมอารีและความเข้าใจความต้องการในสิ่งต่างของประชาชนและสังคม ในอนาคตย่อมสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตของสตรี บุรุษและเด็กในทุกด้านของสังคมได้

7. บทสรุป

บทความวิชาการชิ้นนี้ทำการศึกษาสิทธิเสรีภาพของสตรีในภาคประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย กับสิทธิของสตรีทางการเมืองภายใต้การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย จากบทความชี้ให้เห็นว่าสิทธิสตรีในภาคประชาชนยังคงถูกจำกัดสิทธิในบางประเทศ เช่น สตรีไม่สามารถเข้ารับการศึกษามาก่อนไม่สามารถแสดงความคิดเห็น ไม่สามารถเข้าศาสนบางแห่งได้ รวมถึงสถานะของสตรีเป็นรองจากบุรุษอันเนื่องมาจากข้อจำกัดในเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองหรือค่านิยมทางสังคม ที่มีการปลูกฝังทางความคิด ความเชื่อเกี่ยวความความไม่เสมอภาคทางเพศ ผู้หญิงเป็นรองผู้ชาย ในทางกลับกันบางประเทศสตรีมีสิทธิเท่าเทียมกับบุรุษทั้งในด้านการศึกษา หน้าที่การงานและเสรีภาพในการดำรงชีวิต อันเนื่องมาจากการยอมรับของสังคมในเรื่องความเท่าเทียมกันและการเปิดกว้างในการยอมรับความแตกต่างทางเพศ ส่งผลให้ในปัจจุบันสิทธิของสตรีถูกเปิดกว้างมากขึ้น โดยสตรีมีโอกาสดำรงตำแหน่งสำคัญในระดับผู้นำประเทศได้ โดยสตรีบางท่านสามารถดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลายาวนานและบางท่านได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่ง 2-3 สมัย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการเป็นผู้นำและการมีบทบาททางการเมืองของสตรี แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าสังเกตได้ว่าสัดส่วนทางการเมืองระหว่างบุรุษ

กับสตรี พบว่าสตรีดำรงตำแหน่งทางการเมืองน้อยกว่าบุรุษถึง 3 เท่า ทั้งนี้ปัญหาของสิทธิสตรีล้วนเกิดจากค่านิยม ความเชื่อมั่นและการยอมรับความสามารถของสตรีในสังคม ทำให้สตรีไม่มีเสรีภาพอย่างเต็มที่ รวมถึงลักษณะทางกายภาพหรือสรีระขอสตรีที่เป็นจุดอ่อนต่อการเป็นผู้นำทางการเมือง บทบาทหน้าที่ของสตรีในการดูแลครอบครัว ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเป็นผู้นำของประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงวิเคราะห์ทางแนวทางในการส่งเสริมสิทธิของสตรีในระบอบประชาธิปไตยควรเริ่มต้นจากครอบครัวและโรงเรียนในการปลูกฝังเรื่องความเท่าเทียมกันทางเพศ เพิ่มความยอมรับของสังคมในการให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมือง รวมถึงการบัญญัติกฎหมายในการกำหนดจำนวนตำแหน่งหรือที่นั่งในสภาเพื่อเพิ่มโอกาสให้กับสตรีเหล่านั้น ตลอดจนให้สตรีเข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้นำสตรีทางการเมือง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจกับประชาชนและช่วยกันพัฒนาประเทศต่อไป

บรรณานุกรม

- ขวัญตาเบ็ญจะขันธุ์. (2558). ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันในการเป็นผู้นำสตรีกรณีศึกษาจังหวัดที่มีนายกเทศมนตรีหญิงดำรงตำแหน่งครบทั้ง 3 ระดับ. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 8(3): 297-337.
- จิตรา แสงวัฒนาฤกษ์. (2563). บทบาทผู้นำสตรีจิตอาสาเชิงพุทธบูรณาการ. วารสารสันศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8 (4): 1622-1638
- โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. (2549). สิทธิของสตรีกับเสียงทางการเมืองในประเทศไทย เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ เป้าหมายหลักที่ 3 : ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรี. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ.
- ชยาภรณ์ จตุรพรประสิทธิ์และคณะ. (2560). บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลนครแหลมฉบัง จ.ชลบุรี. วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย, 9(3): 581-611.
- ธนพัฒน์ จงมีสุข. (2556). การศึกษาการยอมรับบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 5 (2): 60-74.
- ปรณวัฒน์ ชูวิเชียร. (2562). บทบาทของพรรคประชาธิปัตย์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักการเมืองสตรีในรัฐสภา. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา 9 (3): 96-103.
- ไพรินทร์ เชื้อมชิต. (2546). บทบาทสตรีต่อการจัดการลุ่มน้ำ. สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช
- ภัทรพงษ์ อัมรงค์ปรีชาชัย, อีรวรรณ อีระพงษ์ และวีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร. (2563). อิทธิพลของความเมตตา กรุณาต่อตนเองที่มีต่อความกรุณาต่อผู้อื่นและความสุขของจิตอาสาในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล. วารสารมนุษยศาสตร์สาร 21 (2): 84-102.
- วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ์. (2564). การส่งเสริมบทบาทสตรีในทางการเมือง : เปรียบเทียบกับต่างประเทศ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 12 (2): หน้า73-88.

วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2556). การเรียนการสอนสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมสิทธิสตรีในสังคม
ประชาธิปไตย.วารสารเศรษฐศาสตร์ 41 (4): 214-228.

วัลลภา นีละไพจิตร. ความเสมอภาคของหญิงชายในมุมมองของศาสนาอิสลาม. [http://km.moi.go.th/
km/18_gender/gender7.pdf](http://km.moi.go.th/km/18_gender/gender7.pdf).

วาณี ฐาปนวงศ์ตานติ. (2539). กรณีศึกษาคอลัมน์ที่บ่งชี้แนวสตรีนิยมในนิตยสารสตรี. วารสาร
มหาวิทยาลัยบูรพา.1 (2): 64-70.

สมศักดิ์ อัครศิริศิลป์. (2561). ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเข้าสู่วงการการเมืองของนักการเมืองสตรีไทย.
รัฐสารภิรักษ์, 60(3): 34-46.

โสภิตา วีรกุลเทวัญ. (2563). แนวคิดสตรีนิยมและประสบการณ์กับอาจารย์ฉลาดชาย รมิตานนท์. วารสารจุดยืน,
7(1): 39-48.

อารีญา หุตินทะ. (2557). เมื่อสตรีตามหาประชาธิปไตยในสังคมปิตาธิปไตย. วารสารอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร 36 (1): 68-95.

อัจฉราพรรณ สิวไธสง. (2562). ภูมิหลังแรงจูงใจและบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์.
วารสารการเมืองการปกครอง. 9(2): 78-92.